

דברי שי"ה

במורן שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

גיליון מס' 174 | מרשת בחוקותי (מחיל כחזק)
תשל"ו שנה ד'

גיליון זה י"ל לזכות ולהצלחת
ידידנו החשוב שליט"א
חפץ בעולם שמו
שיראה ברכה והצלחה
בכל עניניו ברוחניות ובגשמיות

סשט על הפרשה

"ורדתם את אויביכם ונמלו לפניכם לחרב" (כו, ז)

קשה מעיקרא כתיב ונתתי שלו' בארץ וחרב לא תעבור בארצכם וא"כ אויביכם מאן נינתו. וי"ל דקאי אמלחמת ו' עממין ומלחמת עמלק שזה חיוב אף שאין באין להלחם. א"כ דקאי אמשטינים דלמעלה שאם ישראל נוהגין כראוי נופלין לפנין מעצמן כדאי' במדרשות ועי' ברכות ו' א' יסול מצדך אלף דקאי אמזיקין.

"ואם בחקותי תמאסו ואם את טושטי תגעל נשככם" (כו, טז)

משטי' דקרא משמע דרוקא אם מאסו המשמטיים ותגעל נשככם נענשים בעונשים הללו אבל אם אין מקיימין התורה מחמת עצלות והתרשלות ולא תמאסו בהן לא יהו עונשין הללו אלא עונשין קלים לתחזירן למוטב וזהו התוכחה בפ' תבא ולכן מתחיל שם רק ארור אתה וגו' שמסלקין הברכה ורק אח"כ אם לא תשמעו לי אעורר אתכם בעונשין הקשים דכתיב אח"כ, אבל חז"ל פירשו (בב"ב מ"ח ב') דהעונשים בפ' תבא קשים יותר ושבעים מניס לתורה.

(טעמא דקרא)

"וישבתם לבטח בארצכם, ונתתי שלום בארץ" (כו, ה)

שאלה: כבר הקשו כי לאחר שנתברכו "וישבתם לבטח בארצכם", לשם מה יש צורך בברכה "ונתתי שלום בארץ"? (ועיין ב"אור החיים" תקי).

תשובה: "וישבתם לבטח בארצכם" היינו שלא תמחנו ממלחמה, אבל יתכן שלפתע מתאום תפרוץ ותבוא מלחמה בלא שיפחדו קודם, ועי' באה הברכה "ונתתי שלום בארץ".

ואכלתם לחמכם לשובע (כו, ה),

וברש"י: "אוכל קמעה והוא מתבונן במעור'. כבר הקטנו, אחרי שיתמלאו אוצרותיהם ויוכלו לאכול כל שבועם, שוב מה צורך בברכה זו? (ועיין בחת"ס).

תשובה: במחות זמן אכילה, יכול ללמוד יותר

(ורד שיחה)

עלי שי"ח

אדתנו בר זחא

סיפר מקורבו הוותיק של רבינו המבור אליו בכל לב, הר"ר ישעיהו אששין שליט"א: לפני יחד מעשר שנים, בתקופה בה נסע רבינו לרחוק סנדק גם בפרותות של חוץ לעיר, הזדמן ברית מצפון באזור של כפר מירון, כשהגענו למקום נערך ברית הניחה, ולאחריה אמר לי רבינו שליט"א, שהיית ואנו סמוך למירון מקום קבורתו של התנא רבי שאשון. כדאי להיבנס למקום ציונו ולהעמיד בתפילה מניין שהוא מקום מסוגל. כמובן שכך עשיתי ונסענו למקום מנוחת התנא האלוקי רבי שאשון.

רבינו הגיע, הוא לא הגה להשתטח ממש על המצבה (אף שכבוד שאין בזה איסור של הנאה מהמת וכו') אלא עמד סמוך והעמיד בתפילה על הכלל והפרט, כמה רגעים, לאחריה שבט חביתה.

מעניין, כי ידוע דעת רבינו שליט"א שאין להתפלל מרקי ההלים וכדומה בסמוך לד' אמות של קבר משום איסור לועג לרש, ולכן כשעלה לציון של הורו וכדומה בבית הקברות, הוא רק מוסיף מלחש בקשות שונות אך לא אמר תפילה או תהלים, רק מעבר לגדר, ומעם שאלו את רבינו אם מותר להתפלל מניין הרשב"י, יסוד הספק - שמעך אחד הלא אין מהפללים סמוך לקבר משום לועג לרש ומעך שני הלא במקום קבורתו יש מני תפילה קבועים וכמו בית כנסת ממש, ואולי הדין שונה במדרגה שרבינו השיב שאכן ראוי להרחיק מהמקום המצובה ד' אמות ורק שם להתפלל, אף שיש אמורים שהמקום בו מונחת המצובה כיום הוא לא בדיק מקום קבורתו אלא באותו אזור ואבט"ל.

אחד מהלמדיו רבינו שאל אותו לדעתו על העליה למירון ביום ל"ג בעומר, רבינו שליט"א העדיף שלא לענות, לפי אשר לו בטוחה הדרך צהות "הלא מי שלמד בהתמדה יכול ללמוד גם בדרך בכל הסיעה, ומי שאינו מתמיד גדול כל כך לא צריך לתת לו דרכים כיצד להתמלא..."

דבר העורך

"אם בחוקותי תלכו", וברש"י, כשהוא אומר זאת מצות תשמרו הרי קיום המצות אמור הא מה אני מקיים אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה. אך צ"ב היכן מרומז כאן שתהיו עמלים, וי"ל שזה מרומז בתיבת תלכו שרק ע"י עיון וגיעה בתורה הולכים ועולים בתורה עמוק יותר ויותר.

בענין זה של "עמל התורה" של רבינו שליט"א סיפר אחד מתלמידיו של רבינו שליט"א: היה זה לפני כמה עשרות שנים, בראש השנה קודם התקיעות ישב רבינו במקומו ולמד (כמורומה במסכת בבא קמא), וכשהחלו לומר 'למנצח' העביר הגמ' לתלמידו כדי שיחזירנה למקומה, אמר התלמיד לרבוט אולי כדאי להניח הגמ' בסמוך כדי שיוכל ללמוד בה לאחר שמונה עשרה עד שהחון יסיים ויתחיל חזרת הש"ץ, השיב רבינו ואמר לו "הרי אסור ללמוד בזמן הזה דהוי המסק בין הברכה לתקיעות", והלה טען שהרי אסור ללמוד בהרהור, אמר לו רבינו: "בשביל ללמוד בהרהור אני לא צריך גמרא!"

בסרכת סבת סיס

ימתק סיסטס סיס (ס"ס)

רבינו שלוט"א עשרות שנים חי כך לא יודע כלום ולא מענין כלום רק דבר אחד גמרא ורמב"ם ורשב"א ומשנ"ב ומדרש זהו, או כמה החיים האלה מתוקים איזה אושר אין שום טירדה אין שום עצב, רק טירדה של מצוה המשמחת ומאשרת את האדם, ללמוד ולדעת עוד, להתחזק עוד ביראת השם בדיקדוק הלכה, ואם כבר צריך לדבר כדי לקיים במיעוט שיתה או יש מספיק על מה לדבר, להחמיא למלוגי להתענין בו, לשפח אותו עם איזה אמירה נעימה, או לספר איזה סיפור מגדולים, וכדו', אמנם אצל רבינו זה בכל החוץ, לא מענין לא מה נאכל ולא מה נשתה לא מה נדבר ולא כלום כי מענין רק דבר אחד תורה ועוד תורה זוהי, נו אז אם כן נתאר לעצמנו מה יקרה כאשר בן אדם כזה הולך לישון מה כבר יצא מהפה שלו רק רמב"ם או משנה או הלכה כי שם שקועים על מה הוא יחלום רק על איזה גמרא וכדו' כי באמת אין לו בעולם כלום.

איך נקרא הקנין הזה מיעוט שיתה או מיעוט דרך ארץ.

ר"ש פינקוס באחת משיחותיו אמר בהשתפכות הנפש, אני מבקש ממך אבא שבשמים תן לי את הכוח שאוכל לשבת וללמוד מבוקר עד ליל ללא הרף במרץ ובשמחה, ואז בא היצר הרע ולחש לי באוזן מה השתעגת ללמוד תורה ברציפות כזו מבוקר עד ערב עוד תהיה בסוף תלוש מעוה"ז כמו רבי חיים קניבסקי, ואולי גם לא תדע את שם הרחוב שבו אתה גר, ואני אומר כן רבוננו של עולם זה מה שאני רוצה, אמנם היום עדיין אינני מרגיש את המתקנות של המהלך הזה, אבל אני בטוח כי כאשר אגיע למידה זו אתפלא על עצמי אימה הייתי עד עכשיו.

לשלמות הענין נעתיק מספר קריינא דאגרתא של מרן הסטייפלר זיע"א ח"א איגרת ל"ה ז"ל

כי באמת כל עוני מפלגות לבני תורה בשנות העליה מפסיד לשקידת התורה הקדו' ה"ו יהיה איזה מפלגה שתהי', ומכיון שכל קיומנו הוא רק בזכות התורה כמאמחז"ל על הפסוק אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי ראוי להניח עיניי המפלגות לאותם שאינם שוקדים בתורה או לאותן שכבר באו בימים ויצאו למלחמת החיים, אבל על בני תורה נאמר אל תגעו במשיח, כי קדושת התורה קודמת לכל, כי היא תכלית בריאת העולם, ובזכותה אנו קיימים.

וז"ל בח"ב איגרת ג', העיקר שלא לבטל זמן, ולא לקרוא ת"ו עתוים ואפילו דתיים.

רבינו ראה לנחץ להעתיק את הדברים היסודיים הללו בספר אורחות יושר וז"ל עי' בקריינא דאגרתא שכתב שבן תורה בשנות עליה אין לו להתעסק בשום דבר ולא לקרוא עיתונים אמילו דתיים ולא להתעסק בענייני מפלגות יהיה איזה שיהיה שכי"ו מפסיד לשקידת התורה כי קדושת התורה קודמת לכל כי היא תכלית בריאת העולם ובזכותה אנו קיימים.

הקב"ה חקק בתורה הקדושה ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגו' ללמדך כי הליכה בדרך התורה היא דרך החיים דרך הטוב וההיפך זה רע, הנה לפנינו שני יהודים שומרי תורה ומצוות אבל אצל אחד כל החיים זה רק טוב ואצל השני להיפך.

האחד קם בבוקר ומטריד אותו רק דבר אחד לעבוד את ה' להתפלל תפילה בכונה ללמוד וללמוד ולדעת ולהבין ולחזור ועוד לחזור וחוז' מזה לא מענין אותו כלום הוא חי בגן עדן, העולם יפה מאוד פנים, השמש זורחת הציפורים מזמרות והוא נהנה מהכל, כל רגע יש לו יכולת ללמוד גמרא עם תוס' ורמב"ם מה יכול להיות יותר יפה מי אמר שיש בכלל עוד משהו בעולם שיש רע בעולם מחלוקת פוליטיקה ושאר מרעין בישין הכל דמיון, איזה תענוג זה, הקב"ה ברא כזה עולם יפה בו יש רק אור ושלום, כי בדברי תורה לא זזים משם עד שנעשין אוהבים זה לזה, וסיפוק יש בשפע אז מה חסר, איזה חיים מאושרים ליהודי הזה אין לו בראש שום שום דאגה, רק דאגה אחת, הוא רוצה ללמוד ולקיים את רצון הבורא, לא מענין אותו לא מה אמר פלוני לא מה פלוני עשה לא שום מאורע רק דבר אחד אבוי ורבא, ממילא הראש נקי וצלול, החיים מה מאושרים הם כמה יפים הם.

ומשנהו יש לו צורך להתעדין מה קורה בעולם הוא צריך לראות מה קורה במשבר הגו דחוף לו לדעת מי נבחר לנשיא באר"ב, וכנהנה וכנהנה הוא מוכרח קצת להתעדין לראות לא להיות מנותק, זה לא נגמר בזה כי כאשר הוא בא לביהמ"ד הוא צריך לדעת מה קורה עם פלוני ואלמוני ומה המשגיח אמר אחמול ולהיכן אלמוני נסע בשבת וכו' ובטח הוא גם מוטרד מה פלוני אומר עליו כי יש לו מקום בראש לכל שטות, וכך הוא נחשף לעולם מסובך רע מכוער קטן, נו אז למי יש חיים טובים יותר.

רבו אביגדור מילר זצ"ל בספרו רגנו צדיקים כותב כי הקב"ה טבע באדם כוח עצום שנקרא סקרנות ומטרתו כדי לענין אותו בכל חלקי התורה בכל חלקי החכמה לא להסתפק בידועה חלקית, והאדם מנצל את הכוח הזה לא במקום הנכון הוא מנצל את זה לשטויות.

לא מדברים כאן על סיגופים ועינויים אלא על מבט נכון בלשון המדוברת מיקוד נכון של המבט, הסתכלות אמיתית על מטרת החיים, לא התאפקות משמיעת חדשות, לא, רק שהחדשות יהיו בתחום הנכון, בתורה, רק דבר אחד איכפת רק מדבר אחד מהגמרא והרש"י, הדברים נכונים בכל שלב בחיים אבל אצל בחור זה ממש מזמין את זה אין לך שום עול אין לך שום דאגה או למה להסתכן תסלק מדעתך כל מחשבה ותקבע בדעתך לא מענין אותי כלום אני רוצה ושואף רק דבר אחד ללמוד כעת את המסכת שלומדים בישיבה חזו ולדעת אותה ישר והפוך, על זה אני חושב כזה אני עסוק, וחוז' מזה לא מענין אותי כלום, לא זה ולא זה לא חדשות ולא ישנות לא פוליטיקה ולא נייעס, ממילא אני גם לא מוטרד מה פלוני חושב עלי ומה אלמוני אומר עלי אני עסוק ב"ה ומלא סיפוק.